

УДК 811.111'27'42:070

Л. Л. Макарук

ORCID: 0000-0002-8988-2753

ФУНКЦІОНУВАННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МАСМЕДІЙНОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРИ

Статтю присвячено дослідженню лінгвальної гри у сучасних масмедіа. Установлено, що англомовному масмедійному комунікативному простору притаманні нестандартні техніки представлення матеріалу, які завдяки закресленням та кольорам сприяють тому, що один і той самий фрагмент можна читати кількома способами. Корпус ілюстративного матеріалу дає підстави стверджувати, що трапляються лінійні та перехресні закреслення, які знаходять свою реалізацію на рівні графем, лексем, словосполук та речень. Завдяки цьому з'являється можливість кількаваріантного прочитання інформації. Встановлено, що саме закреслення слугують модусом, який розширює або звужує первинне значення текстового фрагмента. На підставі аналізу виокремлено низку стратегій та тактик, притаманних сучасному англомовному масмедійному комунікативному простору.

Ключові слова: засоби мультимодальної стилістики, вербальні, невербальні, стратегії, тактики.

DOI 10.34079/2226-3055-2021-14-25-201-210

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Лінгвістичні пошуки ХХІ століття помітно вирізняються на тлі попередніх тим, що у фокусі уваги сучасних вітчизняних та закордонних учених перебувають не лише мовні, а й немовні засоби. Завдяки останнім, філологічні розвідки набули радикально інших бачень та осмислень; з'явилися нові наукові осередки, пріоритетним завданням яких є ґрунтовне дослідження невербальних та паравербальних складників, які є невіддільною частиною сучасного англомовного мультимодального комунікативного простору. Прихильники таких тенденцій поруч із зазначеними вище компонентами спілкування враховують також й специфіку вербальних одиниць, усвідомлюючи те, що станом на сьогодні усі модуси, незалежно від їхньої природи, є вагомими та відіграють не останню роль під час ідентифікації істинної семантики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Специфіку сучасного англомовного комунікативного простору з урахуванням різних парадигм обґрунтовано у працях Дж. Беземера (Bezemer, 2014), О. В. Білецької (Білецька, 2014), Н. Я. Град (Град, 2014), К. Джевїт (Jewitt, 2008), В. А. Єфименко (Єфименко, 2013), М. А. Карп (Карп, 2016), Г. Кресса (Kress, 2003), Т. ван Лівена (Van Leeuwen, 2004), Л. Л. Макарук (Макарук 2010; 2014; 2018; 2019), О. С. Маріної (Маріна, 2015), С. Норріс (Norris, 2009), К. О'Халлоран (O'Halloran and Smith, 2014) та ін. Виявлені засоби та механізми, які характерні сучасному англомовному масмедійному комунікативному простору, у наших попередніх розвідках поділено на кілька груп: сегментація тексту та графічні процеси; шрифт і колір; непіктографічні та нефотографічні елементи; іконічні елементи (зображення); інфографіка. Більшість із них були докладно обґрунтовані та проаналізовані. Однак і досі є низка таких, які з певних причин підлягали побіжному висвітленню, що й зумовлює **актуальність** обраної проблематики.

Мета роботи полягає у виявленні та аналізі механізмів, що створюють ефект гри та маніпулюють свідомістю реципієнтів.

Ключовими завданнями розвідки є:

- здійснення добору ілюстративного матеріалу;
- виявлення ігрових технік, які притаманні масмедіа;
- встановлення причин, які зумовили появу ігрових ефектів;
- ідентифікація та виокремлення ключових стратегій й тактик репрезентації інформації завдяки закресленням.

Виклад основного матеріалу дослідження. В англomовних масмедіа нині усе частіше натрапляємо на випадки свідомого виправлення, підкреслення, вставлення, закреслення, виділення, зумисного злиття компонентів без необхідної проміжної відстані. Як результат, корпус ілюстративного матеріалу дає підстави стверджувати, що сучасне комунікативне середовище уже не просто є віддзеркаленням графем, які поступово перетворюються на лексеми – словосполуки – речення – тексти. Це симбіоз різноманітних, часто цілком різних графічних одиниць, узятих із відмінних знакових систем, що, у переважній більшості, утворюють логічну єдність, під якою закодовано певний смисл. Сукупність цих засобів та процесів (прийомів) імпліцитно чи експліцитно здійснює певний вплив на потенційних реципієнтів.

Ураховуючи це, маємо підстави стверджувати, що такі нетрадиційні техніки сприяють розширенню спектра прийомів, які можемо зарахувати до лінгвальної гри. В англійській мові серед найпоширеніших її прийомів слід назвати гру зі шрифтами, дефіксацію; квотацію; паренсесис; злиття; виправлення; вставки; закреслення тощо. У цій розвідці вважаємо доцільним зосередити увагу на закресленнях, які є досить популярними та часто використовуваними у сучасному англomовному масмедійному комунікативному просторі. Відповідно до виокремлених у нашій роботі груп вони належать до тієї, яку ми номінуємо «*Сегментація тексту та графічні процеси*». Загалом до неї зараховуємо розміщення тексту на сторінці, міжрядковий інтервал та інтервал між графемами й лексемами, загальну орієнтацію сторінки, форматування тексту (вертикальне, горизонтальне, діагональне, ситуативне (довільне)), виправлення, підкреслення, вставки, виділення, зумисне злиття компонентів без необхідної проміжної відстані й, вочевидь, закреслення.

Обґрунтуємо докладніше роль та специфіку останнього процесу. Зауважимо, що в англomовному масмедійному комунікативному просторі натрапляємо на горизонтальні закреслення, які бувають прямими та хвилястими; перехресними, довільними. У корпусі ілюстративного матеріалу спостерігаємо різні види закреслень частин лексем (кількох графем), цілих лексем, частин речення (рис. 1–6). На рисунку 1 бачимо *стратегію часткового закреслення горизонтальною прямою частини лексеми*. У цьому випадку йдеться про *doubt*. Закресливши три графема *ibt* горизонтальною прямою, дві інших *do*, які залишилися незакресленими формують самостійну лексему та спонукають діяти, залишивши позаду сумніви. Така стратегія сприяє уникненню небажаного, позбавляє невпевненості й закликає не вагатися, а робити впевнені кроки (*doubt – do*). Отже, відбувається реалізація *тактики подвійного прочитання інформації з антонімічним змістом*.

Як бачимо, внаслідок закреслення частини лексеми, виникає можливість прочитати її двома способами. Попри часткове її лінійне маркування можливість двоваріантного прочитання, а відтак і розуміння не виключена. Зважаючи на це, можемо говорити про один із нових прийомів мультимодальної стилістики, що має ефект гри, яка реалізується завдяки закресленням. Зауважимо, що товщина лінії не заважає прочитати першу лексему *doubt*. У цьому випадку можемо говорити про те, що завдяки

обраним продуцентом тактиці та стратегії одна лексема розпадається на дві, які мають антонімічні значення.

На рисунку 2 спостерігаємо стратегію *зумисного закреслення-виправлення та вставок*. Звернемо увагу на те, що на відміну від попереднього випадку, спостерігаємо залучення друкованих та прописних лексем, представлених двома різними кольорами. Закреслення має на меті заперечити частину тексту, нанесену на папір у першу чергу і показати, що правильний варіант саме той, що «нашарований» на попередній. Перша опція *I HAVE TO*, яку трактуємо як змушений / повинен, змінено на *I get to do this*, яку перекладаємо: я зможу це зробити. Завдяки закресленню *HAVE* відбулося дробове нашарування та зміна значення: ‘змушений’ змінено на ‘можу’ і додано лексеми (*do this*). Проаналізований приклад свідчить про реалізацію *тактики подвійного прочитання інформації з додатковим змістом*. Зауважимо, що такі випадки виконують функцію акцентуації уваги, підсилюючи значення.

На рисунку 3 закреслено частину речення. Аналогічно, як і у двох попередніх випадках, товщина закреслення не впливає на прочитання. Чітко бачимо речення: *NOW OR NEVER*. Ігнорування лексеми *NEVER* призводить до того, що у складі речення залишається два компоненти: *NOW OR*. З одного боку, закреслення привертає увагу до лексеми *NEVER*. З іншого, незакреслена частина *NOW OR* спонукає домислити найбільш слушне продовження для реципієнта і за своєю структурою є протиставленням двох процесів, двох ситуацій, станів тощо. У цьому випадку спостерігаємо реалізацію *стратегії часткового закреслення речення горизонтальною прямою і, відповідно, тактики подвійного прочитання інформації з можливістю власного доповнення значення*.

Рис. 1. (Pinterest, 2018)

Рис. 2. (Pinterest, 2018)

Рис 3. (Instagram, 2017)

На рисунку 4, не зважаючи на закреслення, це речення має двоваріантне прочитання: *WE ARE NOT YOUR AVERAGE AGENCY.* / *WE ARE YOUR AVERAGE AGENCY.* Хоча закреслення є досить жирним і відносно контрастним іншоколірним на фоні білого шрифту, крізь нього можна побачити лексеми *NOT AVERAGE*. Автори не випадково таким шляхом наголосили на тому, якою власне є рекламована компанія. Закресленню підлягає словосполучення *NOT AVERAGE*, яка має заперечну форму. Обраний спосіб представлення компанії свідчить про те, що на ринку послуг вона належить до числа тих, які займають передові позиції. На цьому двічі наголошено вербальним та паравербальним чином. Отже, можемо говорити про *стратегію часткового закреслення речення горизонтальною прямою з акцентуацією на найважливішій частині й, відповідно, тактику подвійного прочитання інформації, яка уможливорює дублювання змісту*.

Речення на рисунку 5 також можна прочитати наступним чином: *It's science fiction.* / *It's science.* Другий варіант можливий, якщо ігнорувати лексему *fiction*, яка закреслена червоною горизонтальною лінією. Слід зазначити, що такий приклад свідчить про гру, оскільки наукову фантастику протиставляють науці, заперечуючи вигадки. Цікаво, що *science fiction* можна перекладати як одну одиницю разом, так і її складові окремо. При цьому йдеться про кілька значень. Таким прикладам характерна стратегія часткового закреслення речення горизонтальною прямою із зумисною зміною семантики її, відповідно, тактика подвійного прочитання інформації з запереченням негативних конотацій.

Не менш цікава й неординарна реклама, що стосується працевлаштування графічних дизайнерів (рис. 6). Техніка зумисного закреслення, яка не властива рукописному тексту й сигналізує про помилку, цілком прийнятна в рекламі. Звернемо увагу на найважливішу складову реклами, яка представлена іншим яскравішим кольором на основному тлі. Це закономірно, адже яскравий колір привертає увагу краще, ніж пастельна палітра. Не можна залишити поза увагою й насиченість ліній-закреслень й обраний кегль. Така стратегія покликана привернути увагу кваліфікованого дизайнера, адже гра слів та застосованих технік говорить про те, що дизайнер має бути не просто хорошим (*good*), а чудовим (*great*). В аналізованому прикладі спостерігаємо стратегію зумисного перехресного закреслення-виправлення та вставок та тактику подвійного прочитання інформації зі зміною семантики закресленої лексики.

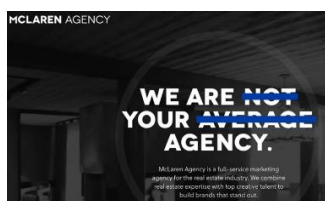

Рис. 4 (Newsweek, 2002, с. 24)

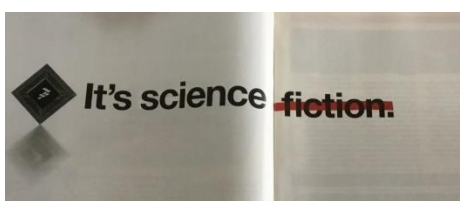

Рис. 5 (Time, 2007, с. 23)

Рис. 6 (Anaakame Blog, 2017)

Закреслення на рисунках 7 та 8 відрізняються від попередніх тим, що вони виконані не одним лінійним, а кількома лініями, які нашаровані одна на одну. Рис. 7 представляє антонімічну пару (опозицію) (*ordinary* – *extraordinary*), негативний компонент якої закреслено, позитивний – не закреслений. Рекламуючи бар, рекламодавці наголошують на тому, що цей заклад не є звичайним. Така семантика стає очевидною завдяки неохайному закресленню. У схожій манері, але ще більш неохайними лініями та відмінним кольором злегка замарковано *NO*. Завдяки чому читаємо: *ALL OR SOMETHING*. Попри маркування, можна прочитати й первинний варіант: *ALL OR SOME* – *NOTHING*. Як бачимо, саме на компоненті *NO* сфокусовано увагу, хоча цих дві графеми входять до складу лексики, але вони й самі по собі можуть бути повноцінною лексемою. Обом випадкам притаманна стратегія нашарування низки довільних закреслень й тактика подвійного прочитання з антонімічним змістом завдяки закресленню однієї лексики або її частини.

Рис. 7. (Instagram, 2017)

Рис. 8. (Instagram, 2017)

Звернемо увагу на великі текстові фрагменти, у яких фігурує чимало закреслень. На рис. 9 усі речення, окрім двох, горизонтально закреслені, хоча лінії не є цілком прямими. Незважаючи на це, текст залишається усе ж читабельним. Вчитуючись у нього, розуміємо, що продуцент перелічує дії за допомогою речень, які, на його думку, значно «затягують» процес і досягнення кінцевої мети, змушують чекати, рухаючись крок за кроком. Семантика техніки закреслення свідчить про те, що компанія пішла на шлях максимального спрощення усіх процедур, відтак працювати легше і самим працівникам компанії, і її клієнтам. Достатньо лише два кроки (які, як бачимо, не закреслені) «*Send shipment. Get paid*», і діалог між двома сторонами буде успішним, а згадані операції принесуть прибуток.

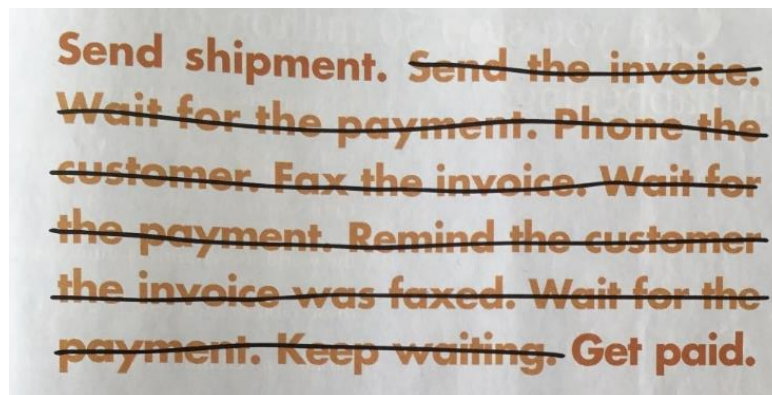

Рис. 9. (Time, 2012, с. 37)

Техніку закреслення вважаємо однією із прийомів гри, на яку покладена роль спрощування складнощів. Якщо реципієнт вважає або схиляється до думки, що щось зробити складно, то таке бачення виявляється хибним завдяки закресленням. І шлях до досягнення кінцевої мети постає в очах реципієнта в позитивному світлі. Охарактеризовану нами техніку представлено і на рис. 10. Компанія «FedEx» переконує потенційних клієнтів, що у них не виникне жодних проблем із доставлянням товару. І все значно простіше, ніж вони припускають. Представники компанії зможуть задовольнити клієнтів, заявляючи про це у досить переконливий спосіб – двома реченнями, які не закреслені (*My pants are reversible. That's all the convenience I need.*), на відміну від тих, що угорі, які закреслені, а, відтак, свідчать, що це зовсім не так, як хтось гадає. На рисунку 9 закреслення нерівні, як і на рис. 10. Хоча на останньому – вони виглядають охайніше, ніж на попередньому. Цим двом прикладам притаманна

стратегія часткового покровоного закреслення нерівними лініями та тактика подвійного прочитання інформації з акцентом на позитивних аспектах.

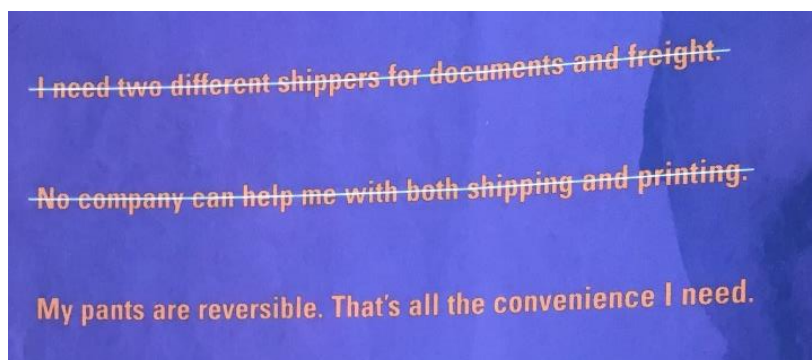

Рис. 10 (Newsweek, 2002, с. 46)

Цікавим для аналізу видається й наступний приклад, у якому «переплетено» запропоновану графіку з вербально-невербальним еквівалентом. Особливою на фоні інших компонентів є лексема *stop*, яка містить піктограму, що сигналізує заборону. Графічний компонент, як-от закреслення, представлений на рис. 11, дублює семантику лексеми *stop*. Це своєрідна гра, дубльована графічно й словесно одночасно. Крім того, це повідомлення представлено різними шрифтами. Завдяки цьому його можна читати двояко: *stop our life* (паління призводить до передчасної смерті – перешкоджає життю). *Burning*, хоча й виступає складником речення, може трактуватися й окремо, оскільки надруковано іншим кеглем.

Разом з тим «вербальне речення» проілюстровано цигарками, які горять, забруднюючи навколишнє середовище. Таку техніку можна вважати двополюсним маркером впливу на аудиторію. Продюцент намагається донести до читачів інформацію двома способами (вербальним і візуальним), які тематично споріднені й логічно сумісні. Важливість теми реалізують зображення й вербально-невербальні компоненти речення, які засвідчують мультимодальний характер цього тексту. У цьому випадку спостерігаємо *стратегію закреслення графемі перехресними лініями, які дублюють семантику лексеми або речення та тактику подвійного прочитання інформації з акцентом на забороні.*

Рис. 11. (Linked In, 2018)

Рис. 12. (Linked In, 2018)

Інший приклад теж включає прийом перехресного закреслення лексеми *МАУВЕ*, який повністю виключає припущення автора щодо можливості, ймовірності того, що банківська корпорація може прийняти помилкове рішення. У цьому випадку спостерігаємо *стратегію закреслення лексеми, перехресними лініями, які виключають припущення та тактику подвійного прочитання інформації з акцентом на уникненні сумнівів*.

Висновки та перспективи досліджень. Комплексна взаємодія вербальних, невербальних і паравербальних компонентів сприяє функціонуванню широкого спектра нестандартних прийомів, які забарвлюють монотонні тексти, надаючи їм різного ступеня емоційності. До найбільш поширених графічних процесів відносимо закреслення та виправлення, вставки, призначення яких полягає в приверненні уваги реципієнтів, виокремленні найважливішої частини представленого матеріалу, і які уможливають кілька варіантне прочитання представленої інформації, стилістично забарвлюючи текст.

На фоні усього тексту закреслення потрапляє у вічі реципієнту одним із перших, якщо весь інформаційний блок більш-менш є однорідним, виконаний одним шрифтом, однією палітрою кольорів. На відміну від закреслення графем, лексем, словосполук, речень інший текст може залишатися на задньому фоні й взагалі не мати попит у читача, хоча іноді має й не менш вагоме значення. Однак семантичне навантаження закреслень й виділень може виявитися вагомим, виконуючи роль ключової «зачіпки», залишивши поза увагою інші компоненти.

В англомовному масмедійному комунікативному просторі також натрапляємо на закреслення та вставки за посередництвом додаткових графічних ресурсів, які також відносимо до одного з прийомів гри. Така техніка покликана приховати ту частину інформації, яка не вигідна компанії, яка рекламує товар чи послуги або інформує громадськість з приводу чогось, привернути увагу до того, що потенційному продуценту видається найвагомим.

Перспективними вважаємо розвідки, спрямовані на дослідження виправлень, підкреслень, вставлень, закреслень, виділень, шрифтових та кольорових варіацій, якими послуговуються у сучасному англомовному масмедійному комунікативному просторі.

Бібліографічний список

- Білецька, О. В., 2014. Графічна форма постмодерністського художнього тексту крізь призму графічної лінгвістики. *Нова філологія*, 60, с. 17–22.
- Град, Н. Я., 2014. Сучасні мультимодальні студії : модальна лінгвістика та мультимодальна стилістика. *Одеський лінгвістичний вісник*, 4, с. 49–51. DOI : <https://doi.org/10.32837/oj.v0i4.108>
- Єфименко, В. А., 2013. Інтертекстуальні зв'язки між текстовими світами казкових творів. *Studia linguistica*, 7, с. 322–326.
- Карп, М. А., 2016. Взаємодія засобів контамінованої лексичної когезії в тексті англійських мультимодальних літературних казок Філіпа Арда. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологія*, 62, с. 136–139.
- Макарук, Л. Л., 2010. Типологія невербальних графічних засобів у газетному дискурсі. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство*, 7, с. 334–340.
- Макарук, Л. Л., 2014. Засоби та прийоми лінгвальної гри у сучасній англійській мові. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер. : Філологічні науки*, 1, с. 142–147.

- Макарук, Л. Л., 2018. *Мультимодальність сучасної англомовної масмедійної писемної комунікації*. Луцьк : Вежа-Друк. 424 с.
- Макарук, Л. Л., 2019. *Мультимодальність сучасного англомовного масмедійного комунікативного простору*. Доктор наук. Дисертація. Запорізький національний університет.
- Маріна, О. С., 2015. *Семіотика парадоксальності у когнітивнокомунікативному висвітленні (на матеріалі сучасного англомовного поетичного дискурсу)*. Херсон : Айлант.
- Bezemer, J., 2014. Multimodal Transcription : a Case Study. In : S. Norris and C. D. Maier, eds. *Interactions, Images and Texts : a Reader in Multimodality*. Berlin : De Gruyter Mouton, pp. 155–170. DOI : <https://doi.org/10.1515/9781614511175.155>
- Jewitt, C., 2008. Multimodality and Literacy in School Classrooms. *Review of Research in Education*, 32 (1), pp. 241–267. DOI : <https://doi.org/10.3102/0091732X07310586>
- Kress, G., 2003. *Literacy in the New Media Age*. London ; New York : Routledge.
- Norris, S., 2009. Modal Density and Modal Configurations : Multimodal Actions. In : C. Jewitt, ed. *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London ; New York : Routledge, pp. 78–91.
- O'Halloran, K. L. and. Smith, B. A., 2014. *Multimodal Studies : Exploring Issues and Domains*. London ; New York : Routledge.
- Van Leeuwen, T., 2004. *Introducing Social Semiotics*. London : Routledge.

Джерела ілюстративного матеріалу

- Anaakame Blog*, 2015. [online] Available at : http://anakamee.blogspot.com/2015_05_03_archive.html [Accessed 19 March 2017].
- Business Chicks*, 2017. Instagram. [online] Available at : <https://www.instagram.com/businesschicks/> [Accessed 24 June 2021].
- Linked In*, 2018. [online] Available at : <https://www.linkedin.com/in/jennatynes> [Accessed 04 November 2018].
- Newsweek*, 2002. 10. September, 68 p.
- Newsweek*, 2006. 18. May, 60 p.
- Pinterest*, 2018. [online] Available at : <https://www.pinterest.co.uk/pin/328340629075795785/?lp=true> [Accessed 15 December 2018].
- Time*, 2012. 3. September. 70 p.

References

- Bezemer, J., 2014. Multimodal Transcription : a Case Study. In : S. Norris and C. D. Maier, eds. *Interactions, Images and Texts : a Reader in Multimodality*. Berlin : De Gruyter Mouton, pp. 155–170. DOI : <https://doi.org/10.1515/9781614511175.155>
- Biletska, O. V., 2014. Hrafichna forma postmodernistskoho khudozhnoho tekstu kriz pryzmu hrafichnoi linhvistyky [Graphic Form of Postmodern Text through the Prism of Graphic Linguistics]. *New Philology*, 60, pp. 17–22. (in Ukrainian).
- Hrad, N. Ia., 2014. Suchasni multymodalni studii : modalna linhvistyka ta multymodalna stylistyka [Modern multimodal studio : modal linguistics and multimodal stylistics]. *Odessa Linguistic Journal*, 4, pp. 49–51. DOI : <https://doi.org/10.32837/olj.v0i4.108> (in Ukrainian).
- Jewitt, C., 2008. Multimodality and Literacy in School Classrooms. *Review of Research in Education*, 32 (1), pp. 241–267. DOI : <https://doi.org/10.3102/0091732X07310586>

- Karp, M. A., 2016. Vzaiemodiia zasobiv kontaminovanoi leksychnoi kohezii v teksti anhliiskyykh multimodalnykh literaturnykh kazok Filipa Arda [Interaction of modes of contaminated lexical cohesion in the text of english mul-timo-dal literary fairy tales written by Philip Ardagh]. *Scientific Proceedings of Ostroh Academy National University : Philology Series*, 62, pp. 136–139. (in Ukrainian).
- Kress, G., 2003. *Literacy in the New Media Age*. London ; New York : Routledge.
- Makaruk, L., 2010. Typolohiia neverbalnykh hrafichnykh zasobiv u hazetnomu dyskursi [Typology of Non-verbal Graphic Means in Newspaper Discourse]. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Filolohichni nauky. Movoznavstvo*, 7, pp. 334–340. (in Ukrainian).
- Makaruk, L. L., 2014. Zasoby ta pryomy linhvalnoi hry u suchasni anhliiskii movi [Means and Types of Lingual Play in Modern English]. *Naukovi zapysky [Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia]*. Ser. : *Filolohichni nauky*, 1, pp. 142–147. (in Ukrainian).
- Makaruk, L. L., 2018. *Multimodalnist suchasnoi anhlovnoyi masmediinoi pysemnoi komunikatsii [Multimodality of modern English-language mass media written communication]*. Lutsk : Vezha-druk. (in Ukrainian).
- Makaruk, L. L., 2019. *Multimodalnist suchasnoho anhlovnoho masmediinoho komunikatyvnoho prostoru [Multimodality in the Modern English-Language Mass-Media Communicative Space]*. PhD. Dissertation. Zaporizkyi natsionalnyi universytet. (in Ukrainian).
- Marina, O. S., 2015. *Semiotyka paradoksalnosti u kohnityvno-komunikatyvnomu vysvitlenni (na materialy suchasnoho anhlovnoho poetychnoho dyskursu) [Semiotics of paradoxicality : cognitive and communicative aspects (on the material of modern English poetic discourse)]*. Kherson : Ailant. (in Ukrainian).
- Norris, S., 2009. Modal Density and Modal Configurations : Multimodal Actions. In : C. Jewitt, ed. *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London ; New York : Routledge, pp. 78–91.
- O'Halloran, K. L. and. Smith, B. A., 2014. *Multimodal Studies : Exploring Issues and Domains*. London ; New York : Routledge.
- Van Leeuwen, T., 2004. *Introducing Social Semiotics*. London : Routledge.
- Yefymenko, V. A., 2013. Intertekstualni zviazky mizh tekstovymy svitamy kazkovykh tvoriv [Intertextual relations between the texts of fairy tales.]. *Studia linguistica*, 7, pp. 322–326. (in Ukrainian).

Sources of Exemplifying Material

- Anakame Blog*, 2015. [online] Available at : <http://anakamee.blogspot.com/2015_05_03_archive.html> [Accessed 19 March 2017].
- Business Chicks*, 2017. Instagram. [online] Available at : <<https://www.instagram.com/businesschicks/>> [Accessed 24 June 2021].
- Linked In*, 2018. [online] Available at : <<https://www.linkedin.com/in/jennatynes>> [Accessed 04 November 2018].
- Newsweek*, 2002. 10. September, 68 p.
- Newsweek*, 2006. 18. May, 60 p.
- Pinterest*, 2018. [online] Available at : <<https://www.pinterest.co.uk/pin/328340629075795785/?lp=true>> [Accessed 15 December 2018].
- Time*, 2012. 3. September. 70 p.

Стаття надійшла до редакції 31.10.2021.

L. Makaruk

**FUNCTIONING OF MULTIMODAL STYLISTIC MEANS
IN THE MODERN ENGLISH-LANGUAGE
MASS MEDIA COMMUNICATIVE SPACE**

This article is devoted to the study of one class of word play in the modern English-language mass media. Non-standard techniques of material presentation are common for the English-language media communication space. Thanks to the strikethroughs and colors manipulations one fragment can be read in several ways. The material gives grounds to claim that there are linear and non-linear strikethroughs, which are realized at the level of graphemes, lexemes, word combinations and sentences. It has been established that the strikethroughs serve as a mode that expands or narrows the original meaning of the text fragment. In the process of analysis a number of strategies and tactics common for modern English-language mass media communicative space have been identified: the strategy of partial crossing out of the horizontal straight part of the lexeme (tactics of double reading information with antonymous content); strategy of intentional strikeout-correction and insertions (tactics of double reading of information with additional content); strategy of partial crossing out of a sentence by a horizontal line (tactics of double reading of the information with a possibility of personal deciphering); the strategy of partial strikethrough of the sentence with a horizontal line with emphasis on the most important part (tactics of double reading of information with duplication of content); the strategy of partial crossing out of a sentence by a horizontal line with a deliberate change of semantics (tactics of double reading of information with denial of negative connotations); strategy of intentional cross-crossing corrections and insertions (tactics of double reading of information with change of semantics of the crossed out lexeme); strategy of layering a number of arbitrary strikeouts (tactics of double reading with antonymous meaning due to a strikeout of one lexeme or its part); the strategy of partial step-by-step crossing with uneven lines (tactics of double reading of information with an emphasis on positive aspects); the strategy of crossing out graphemes, crossing lines that duplicate the semantics of a lexeme or a sentence (tactics of double reading information with an emphasis on prohibition); strategy of crossing out a lexeme, crossed lines that exclude assumptions (tactics of double reading of information with an emphasis on doubts avoidance).

Key words: *multimodal stylistic means, verbal, non-verbal, strategies, tactics.*